

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY

Redakcja i Administracja: Siedlce, Piłsudskiego 6. Konto P. K. O. 6.551. Właściciel: K.K.O. Siedlce. Na odwrocie zaznaczyć: Telefon Nr. 90.

Administracja czynna w wyjątkach niedzieli i świąt od 12-14 codziennie. Wtorki, piątki 12-15. Redaktor przyjmuje wtorki i piątki od 9-12-13

ELEMENTY JEDNOŚCI NARODOWEJ

W dawnych czasach, gdy pojęcie państwowości było jeszcze w stadium idealizacji, zadania Państwa wobec obywateli ograniczały się do bardzo wąskiego zakresu praw. Najgłówniej w zadaniach była obrona kraju przed przywrota i wymiar sprawiedliwości wobec będący, szczerze mówiąc, w sągach pomiędzy członkami różnych grup społecznych). Obowiązki Obywateli wobec państwa ograniczały się natomiast głównie do płacenia podatków i pełnienia służby wojskowej. Z biegiem czasu, państwo w sposób wyjątkowo wykształciło się całkowicie, wzrosł niekiedy zakres wzajemnych praw i obowiązków. Do zadań obrony kraju i wykształcenia państwowości doszły jeszcze zadania komunikacyjne, oświatowe, opieki nad przemysłem, handlem i wienymi, do których przyłączyli się w ostatnich czasach olbrzymi kompleksy sił społecznych.

Wraz z nadejściem wstrząsów ekonomicznych, powodujących wyrzucenie tysięcy ludzi, wariatów i błądzących barki również obowiązek opieki społecznej.

Zachodzi teraz pytanie, czy w nowych warunkach, w okresie liberalizmu państwowego, zmienił się stosunek obywateli do państwa. Dzisiaj obywatel nie jest rzadko, ale bierze również udział w rządach, nie tylko płaci, ale ma prawo kontrolować na co idą jego pieniądze, nie tylko walczy, ale wie już za co go przeliewa swą krew. Dziś walczy już za państwo, które jest jego własnością, jego dobrem, jego dumą, jego honoru, jego siłą, ale i wzajemną opieką się nim też poza jego granicami.

Dawnie obywatel płacił podatki, biorąc za zadanie żadnego udziału w wydatkowaniu, nie wiedząc na co są mu wydane. Dzisiaj każdy grosz obywatela posiada swoje przeznaczenie. Obywatel ma możność sprawdzenia, w jaki sposób w wydatki państwowe, które budujące są drogi, szkoły, zbiorowiska, czuje, że w wielkiej pracy państwa jego skromne pieniądze biorą udział i przyczyniają się do ogólnego dobra.

Poprawsze warunki złożyły się na zmianę stosunku obywateli do państwa. Zmiana zaczęła się moralnie, nie materialnie. Dawny egoizm w odniesieniu do państwa, które było obywatelom obce, przetrworzył się obecnie w bliskie i szczerze, oparte nie tylko na obowiązkach, ale i na takich jak nakazanych prawem, na takich obowiązkach nie pisanymi, które mają wartość bezwzględna jest o wiele większa.

Typowym przykładem zrozumienia państwa jest, jeśli idzie o Polskę, Zbiórka na Fundusz Obrony Narodowej. Zbiórka ta nie nosi charakteru zbiorowego, jest natomiast daniną społeczną.

Mimo to wielkie kwoty płynące na F.O.N. których źródłem są często drobne, drobne, najuboższych obywateli państwa, świadczą wymownie, że istnieją sytuacje, w których przynus nie jest potrzebny, w których obywateli pozostawia do wspólnej solidarności. Solidarność w tym wypadku jest pełne zrozumienie przez obywateli, że państwo w każdej chwili gwarantować może i powinno bezpieczeństwo granic oparte na bagnietach żołnierzy.

Zbiórka na Fundusz Obrony Narodowej trwa nadal. Z drobnych składek ludności wiejskiej i miasteczki, z drobnych, społecznie buduje amunicję, buduje flotę wojenną, na każdym kroku okazuje zainteresowanie wojskiem i jego potrzebami.

W zgodnym odruchu całego społeczeństwa polskiego nie ma miejsca na delfinów narzuconego, nie ma fałszywych sił. W wynikach zbiórki

na F.O.N. wyraża się zbiorowa wola narodu, mająca jedynie na celu mocarstwo bytu Rzeczypospolitej.

Zbiórka na F.O.N. jest jednym z dowodów polskiej solidarności narodowej. Bawiem ten tydzień naród może śmiało patrzeć w przyszłość. Kiedy postrzeżenie wykreślić z siebie entuzjazm i zdobyć się na twórcze współdziałanie grup i jednostek, w codziennym trudzie budowania państwa.

Na wyższym poziomie!

Na dzień naszego życia kulturalnego, mieszczący się w ramach twórczości artystycznej, spoglądamy dziś, w wolnej Polsce, z innego - nieco stanowiska, niż przed wzkrzeszeniem państwa w stulecie niewoli.

Wtedy bowiem do sztuki literatury przywiązywano w nas większe znaczenie, niżli w innych, wolnych państwach. Polski poeta i dramaturg, malarz i rzeźbiarz był nie tylko artystą, ale i zarazem ambasaderem ducha narodowego. Teatr, gdy wystawiał „Krajkowców i górali” lub „Nieboską komedię”, teatr Fredy i Wypięńskiego, był nie tylko siedliskiem emocji estetycznej, ale i krzewieniem uczuć patriotycznych. Poezja nasza, od Adama Mickiewicza po Adama Asnyka, dawała nie tylko wzruszenie artystyczne, ale sięgające głęboko w duszę polską i uodporniające je w stosunku do wysiłków władz zaborczych, zmierzających do zabojeństwa społeczeństwa na hasła wolnościowe. Rzeźba Godebskiego, wyobrażająca Mickiewicza w sercu stolicy, mogła mieć takie czy inne wartości artystyczne, ale poza tym stała się symbolem, który każdy przechodził doskonale rozumiał. Sięgnięcie było nie tylko wielkim belwetem, ale też dziełem, piszącym „dla pokoleń”. Scena przystąpiła Kosciuszki w melodramacie „Aniela” wyściskała z oczu i nikomu na myśl nie wpadło ocenić wartości estetyczne utworu, bo sformowały wartości emocjonalne, patriotyczne. Gróttger czy Matejko stwarzali wizje malarskie, oddziaływujące przede wszystkim w kierunku budzenia zapалу do ideałów górskich i szlachetnych, gloryfikowania szczytowych momentów w naszych dziejach.

I dlatego też z dumą spoglądamy dziś na pomniki sztuki, przekazane nam z ery niewoli, korzymy się przed wielkimi twórcami artystycznymi, którzy wówczas spełniali wielką misję budowania ducha i podwyższania poziomu narodzie na lepszą przyszłość.

Dziś jednak spoglądając musimy na sztukę, z innej perspektywy. Właśnie głównie z punktu widzenia —

kultury. Wiemy bowiem, że pod tym względem jesteśmy jeszcze daleko w tyle poza państwami zachodnio-europejskimi. „Prymityw” obejmuje nie tylko nasze urządzenia cywilizacyjne — a więc komunikację, brak szkół i szpitali, mały zasięg elektryfikacji, marnie urządzenia higieniczne i t. d. i t. d. — ale również i dziedzinie kulturalnej. W obronie tej dziedzinie mieliśmy się tylko cieniutką warstwą społeczeństwa, w życiu kulturalnym uczestniczyli znikomą część ludności, wystarczyłoby wydotąd się po kilkanaście wieczych miast, aby spotkać się z objawem „prymityw” nie tylko pod względem techniczno-cywilizacyjnym, ale i estetyczno-kulturalnym. Sztuka i literatura — teatr, poezja, muzyka, malarstwo, rzeźba i t. d. — promieniały bardzo nikłym światłem na obrzeżach polnych krajów, a są też i tereny, gdzie wogóle nie docierają... Bo przecież „kicz”, sprzedawanych na jarmarkach romaniasteczkowych lub zesztywniałych meliorowanych, kolportowanych w niniejszym społeczeństwie, rozpokochanych w melodie „jazzbandów” po szynkach „orkiestr” nie należymy do dziedzin sztuki i nie przynajmniej misji... kulturalnej.

Zresztą, jak nikły jest zasięg instytucji kulturalnych, wymownie świadczy cyfr.

Wzamy — by nie sięgać do szczytów odległości czy to poezji czy malarstwa, choćby najwęższe dziedzinie: kino lub radio. Mielimy w r. 1936 zaledwie 741 kin w Polsce, gdy w Niemczech było ich już w r. 1931 przeszło 3000, a dziś oczywiście o wiele więcej... Szwecja, mająca sześć razy mniej ludności niż Polska, ma sześć razy więcej kinematografów. Z wielkim mozołem doprowadziliśmy do siedmiu tysięcy radioobornamentów, gdy teraz w r. 1936, mając sześć razy mniej ludności niż Polska, ma sześć razy więcej kinematografów. Z wielkim mozołem doprowadziliśmy do siedmiu tysięcy radioobornamentów, gdy teraz w r. 1936, mając sześć razy mniej ludności niż Polska, ma sześć razy więcej kinematografów. Z wielkim mozołem doprowadziliśmy do siedmiu tysięcy radioobornamentów, gdy teraz w r. 1936, mając sześć razy mniej ludności niż Polska, ma sześć razy więcej kinematografów.

Wzamy — by nie sięgać do szczytów odległości czy to poezji czy malarstwa, choćby najwęższe dziedzinie: kino lub radio. Mielimy w r. 1936 zaledwie 741 kin w Polsce, gdy w Niemczech było ich już w r. 1931 przeszło 3000, a dziś oczywiście o wiele więcej... Szwecja, mająca sześć razy mniej ludności niż Polska, ma sześć razy więcej kinematografów. Z wielkim mozołem doprowadziliśmy do siedmiu tysięcy radioobornamentów, gdy teraz w r. 1936, mając sześć razy mniej ludności niż Polska, ma sześć razy więcej kinematografów.

Jest zatem jeszcze bardzo wiele do zrobienia w tym kierunku, aby znieść nierzwykłe popychanie kulturalnym objąć sfer ludności, które z nich albo wcale, albo w bardzo niskim stopniu korzystają.

Mamy za mało szkół artystycznych, bibliotek, teatrów ludowych, świetlic, na mało obamy o artystyczne wykonanie naszych mieszkań, za mało o zainteresowanie młodzieżą, za mało „sensacji” wydawniczej czy popsem, jakiej przekiermianowej imprezy pseudo-artystycznej, ale szczerzy i rzetelnymi przedstawami w dziedzinie sztuki i literatury. A przede wszystkim za mało staraliśmy się o to, by zdecentralizować ruch artystyczny i literacki, skupiony przeważnie w największych ośrodkach, a nie rozprzestrzeniający się regionalnie, by docierał wszędzie, do tych polski, które przeważnie z masu stoją daleko od tego, co wnosi życie kulturalne.

Uwagi te wysuwają się z okazji Festiwalu Sztuki, odbywającej się w r. 1937 w Siedlcach. Bezprzeczenie, potrzebna na wiele imprez i umożliwiająca setkom i tysiącom ludzi z prowincji poznać szereg utworów i szereg twórców w dziedzinie sztuki i literatury.

Ale istotnie i stale oddziaływanie kulturalne oprócz się musi na tym, aby nie człowiek z prowincji był tylko, ale raz na rok na kilka dni do centrów kultury — aby z tych władze centrów promieniowały wciąż w głąb społeczeństwa i docierały — poprzez dobre książki i wydawnictwa, dobre teatr i kinematograf, liczne biblioteki, częste pokazy malarstwa i rzeźby i t. d. — do najszerzych warstw wszystkie te czynniki, które w sumie podnoszą człowieka na wyższy poziom kultury.

**BUDUJMY
SKOŁY**

Restauracja K.S.K.
«VICTORIA»
 Siedlce, ul. Pułaskiego Nr. 15

poleca
 WYBOROWA, ZDROWA
 I SMACZNA KUCHNIE—
 SZYBKA OBSŁUGA

w programie
WŁADZIO LUBICZ
I BASIA LEŃSKA
 dancing od 9 wieczór,
 wazy gry szachowe po wielu godzinach
 zespół jazzowy
 Program od godz. 11 wiecz.

Specjalność przyjęcia, bankiety i typ
 do najskromniejszych
 do najwykwintniejszych.
 Dyrekcja.

Z DNIEM 1 PAŹDZIERNIKA 1937 R.
 otworzyłem pierwszy **Chrześcijański**

skład drożdży
Tadeusz Borkowski

w Siedlcach, ulica Mała Nr. 9
 (obok piekarni p. Klinga)
 który będzie zaopatrywał punktualnie
 klientelę w drożdże tak detalicznie jak
 i burłowo.

Prosimy żądać wszędzie

OKAZYJNE

szeregiem tapczan
 wiadomości
 Siedlce, Piłsudskiego 46 m. 5.

**PRACOWNIA
 GORSETÓW**

H. BARGOWEJ
 w SIEDLCACH, Piłsudskiego 46, m. 4.
 WYKONYWA:

posy, biustonosze, całości
 Specjalny dział
 ortopedycznych pasów.
 Wykonanie solidne. Ceny konkurencyjne

Najstarsza pracownia
 wyrobów futrzanych
D. Rozenberga

Siedlce, Piłsudskiego 51 (w podwórzu).
 Przyjmuje na sezon zimowy wszelkie
 roboty kufarskie damskie i męskie
 wykonanie eleganckie modne.

Ceny niskie.

Bez szumnych frazesów — prosto,
 szczerze dowiedz się, Pałacu,
 że u szczytu nieprzemijającej
 doskonałości stanęły patento-
 wane gilzy (tutki)

„D W U S T N I K I”

Jeżeli o tej pełnowartościowej
 gilzie (tutce) nie wiedziałeś, nie
 słyszałeś, to spróbuj raz
BARDOZ PROSIMY—SPROBÓJ raz

Prosimy żądać w każdym sklepie

F Wytwórnia futer **F**
U **W. MORDSKI** **U**
T SIEDLCE **T**
 KILIŃSKIEGO 27 I piętro
R Przyjmuje roboty damskie i męskie w zakresie kuźniers- **R**
 twa wchodzące, z własnych lub powierzonych
 materiałów oraz przeróbki i odświeżanie
A Wykonanie solidne. Rewelacyjnie niskie ceny. **A**

Już demonstrujemy **RADIOAPARATY**
 najnowszych modeli NA ROK 1938

M. HALBERSTADT
 Siedlce, Kilińskiego 29 (I-sze piętro) tel. 158

BŁAWAT SIEDLECKI
 i filia Bławat Podlaski

uprzejmie zawiadamia swych odbiorców,
 że na sezon jesienno-zimowy firma
 nasza jest zaopatrzona w **duży wybór**
najnowszych materiałów
 po cenach niskich.

**DRUKARNIA
 POLSKA**

ZYGMUNTA BOKRZYWIŃSKIEGO

NAJSTARRANIEJSZE WYKONANIE!
 NAJNIŻSZA CENA!

SIEDLCE,
 PUŁASKIEGO 9.
 TELEFON 5.

ZAKŁADY OGRODNICZE
C. Ulrich
 ZAŁOŻ. 1805 R. SP. AKC.

wysyła bezpłatnie na żądanie
 świeżo wydane: CENNIK
 DRZEW I KRZEWÓW
 owocowych i ozdobnych, i
 i bylin CENNIK CEBULI
 KWIATOWYCH
 do sadzenia jesienno

CENTRALA — WARSZA W
 CEGLANA Nr. 11, Tel. 568—6

TECHNIK DENTYSTYCZNY
I. Grynszpek
 Przeprowadził się na ul. SIENKIE-
 WICZA Nr. 24 I piętro.

Specjalista chorób wewnętrznych
 i chirurgicznych

Dr. med. Stanisław Chalawa
 Siedlce, Sienkiewicza 58, tel. 160
 Powrócił i przyjmuje codziennie.

Dr. Leon Głazowski
 Siedlce, Kilińskiego 14 II piętro
 przyjmuje w chorobach
wenerycznych
 od 8—9 rano, od 1—2 i od 6—7 codziennie

LEKARZ DENTYSTA
L. GELBFISZ
 Siedlce, Piłsudskiego 24 tel. 200
 Powrócił i przyjmuje w godzinach
 od 10 do 2 i od 4 do 6.

Dr. S. TENENBAUM
 Siedlce, Piłsudskiego 50 tel. 270
 specjalista chorób wenerycznych

OKULISTA Dr. L. Weingott
 przeprowadził się na ul. Sienkie-
 wicza 48. Przyjmuje codziennie
 godz. 10 — 1 i od 5 — 7 p.p.

Dr. med. H. BERGMAN
 POWRÓCIŁ I WZNOWIŁ PRZYJĘCIA

Czytajcie
 i rozpowszechniajcie

«ŻYCIE PODLASIA»

Warunki prenumeraty: Rocznie 8 zł., półrocznie 4 zł., kwartalnie 2 zł.

Ogłoszenia: Cała strona 200 zł, Drobne — 10 gr. za wyraz w wierszu jednosłupowym. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
 Redakcja rękopisów nie zwraca.